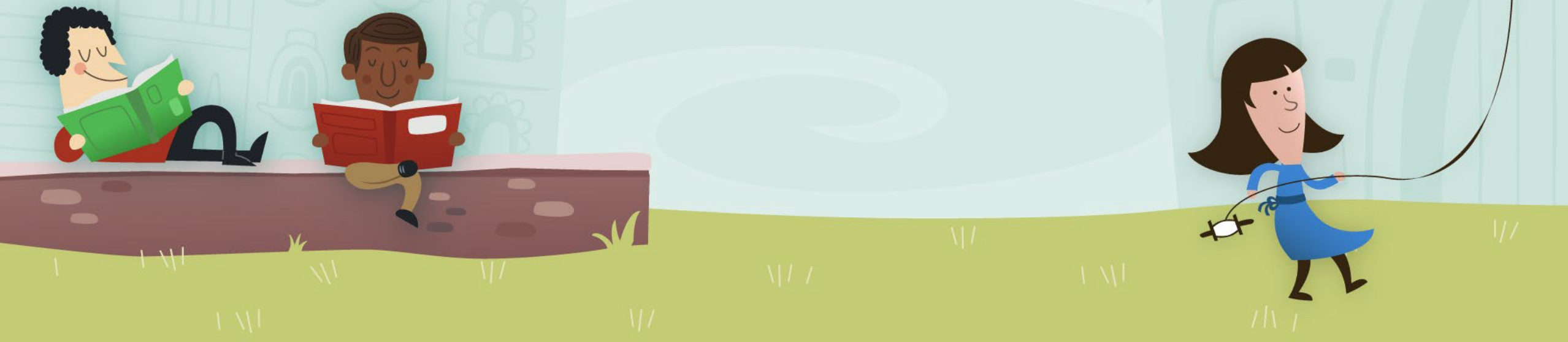

Ο ρόλος του νηπιαγωγείου

Πως μαθαίνουν τα παιδιά

Η κατάκτηση της γνώσης σύμφωνα με τον Piaget, είναι μια ενεργητική διαδικασία. Αυτό σημαίνει ότι τα παιδιά οικοδομούν τη γνώση μέσα από τη δική τους δράση, αλλά και αλληλοεπιδρώνοντας ενεργητικά με το περιβάλλον τους (άλλα παιδιά, ενήλικες, υλικά, χώρος). Η μάθηση λοιπόν είναι μια κοινωνική δραστηριότητα που αλληλοεπιδρά με την εξέλιξη του παιδιού και αναπτύσσεται μέσω της εκπαίδευσης. Το κατάλληλο και βασικότερο μέσο στην προσχολική ηλικία για την επίτευξη των μαθησιακών στόχων είναι το παιχνίδι. Όλα τα παραπάνω αποτελούν τη βάση της παιδαγωγικής προσέγγισης του νηπιαγωγείου.

Οι ανάγκες των μικρών παιδιών

Ανεξάρτητα από τον ρυθμό ανάπτυξης κάθε παιδιού και τις δεξιότητες που έχει κατακτήσει όταν έρχεται στο νηπιαγωγείο, υπάρχουν κάποιες προϋποθέσεις για να μάθουν τα παιδιά, σύμφωνα με τις ανάγκες τους.

Τα παιδιά έχουν ανάγκη να νιώθουν ασφάλεια και εμπιστοσύνη στον εαυτό τους και να αισθάνονται ότι ζουν και δραστηριοποιούνται σε ένα υποστηρικτικό περιβάλλον. Έτσι θα τολμήσουν να είναι ο εαυτός τους, να κάνουν λάθη και να αποδέχονται τις συνέπειες χωρίς να καταστρέφεται η αυτοπεποίθησή τους.

Γιατί όμως είναι απαραίτητο το νηπιαγωγείο για τη μελλοντική επιτυχή ακαδημαϊκή πορεία του παιδιού; Ας δούμε πρώτα τι **δεν** είναι το νηπιαγωγείο:

- Δεν είναι χώρος φύλαξης του παιδιού
- Δεν είναι δημιουργικό εργαστήριο
- Δεν έχει ως στόχο να μάθει στα παιδιά γραφή και ανάγνωση
- Δεν είναι μέσο προγύμνασης για το δημοτικό

Τι είναι λοιπόν το νηπιαγωγείο και γιατί είναι καθοριστικός ο ρόλος του;

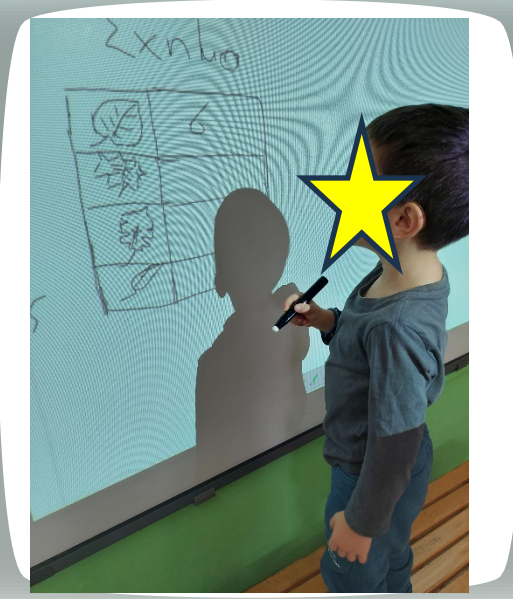
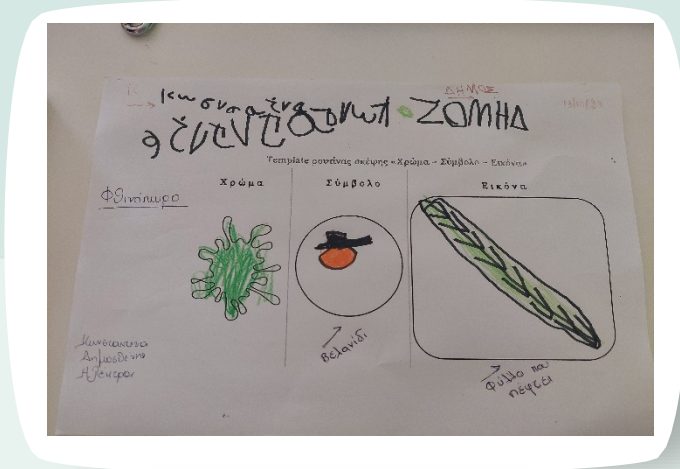
Είναι το πρώτο οργανωμένο πλαίσιο εκπαίδευσης, που καθορίζει την αρνητική ή θετική στάση του παιδιού για το σχολείο και τη μάθηση (σε συνδυασμό βέβαια με τις προσλαμβάνουσες του παιδιού από το οικογενειακό του και ευρύτερο περιβάλλον).

Είναι ο χώρος που το παιδί θα έχει τη -μοναδική ίσως- ευκαιρία να μάθει βιωματικά παίζοντας, να κοινωνικοποιηθεί, να μάθει πως να συνυπάρχει και να συνεργάζεται με παιδιά της ηλικίας του. Είναι ο χώρος που θα καλλιεργηθεί η αυτονομία των παιδιών, αλλά και η σημαντική δεξιότητα της αυτορρύθμισης.

Είναι ο χώρος που όχι μόνο μπορεί να κάνει λάθη μαθαίνοντας από αυτά, αλλά θα παρακινηθεί να δοκιμάσει τις δυνάμεις του, να πάει ένα βήμα παραπέρα χωρίς κριτική και χωρίς το φόβο της «διόρθωσης του λάθους».

Κυρίως το παιδί θα μάθει πως να μαθαίνει, δεξιότητα απαραίτητη για την πορεία του στο σχολείο αλλά και στη ζωή του γενικότερα.

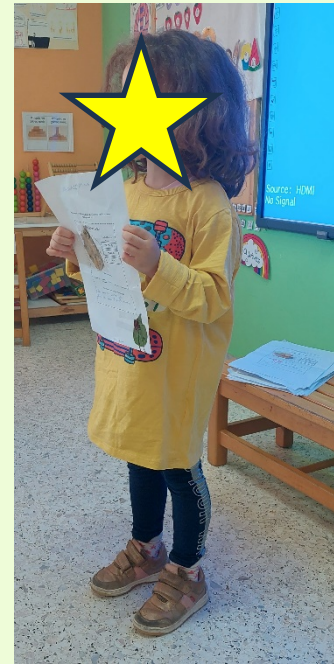
Στόχος είναι η γνωστική, κοινωνική, συναισθηματική και φυσική ανάπτυξη των παιδιών.

- Το παιδί στο νηπιαγωγείο αναπτύσσεται σε όλους τους παραπάνω τομείς. Πως επιτυγχάνεται αυτό; Τι μέσα χρησιμοποιούνται;
- Η εκπαιδευτικός διαμορφώνει ένα ελκυστικό, ασφαλές, φιλικό και πλούσιο σε ερεθίσματα μαθησιακό περιβάλλον που εξασφαλίζει κίνητρα και προϋποθέσεις μάθησης για **όλα** τα παιδιά.
- Προϋπόθεση για τη μάθηση είναι το πλαίσιο να είναι ενθαρρυντικό, να προάγει την εμπιστοσύνη, την αποδοχή, τον αμοιβαίο σεβασμό, τη συλλογικότητα.
- Επιδιώκεται η συμμετοχή όλων των παιδιών σύμφωνα με τον ρυθμό και με σεβασμό στην προσωπικότητά του του καθενός, ενώ ενθαρρύνεται και αναγνωρίζεται η προσπάθεια του κάθε παιδιού, τονώνεται η αυτοπεποίθηση και καλλιεργείται η αυτοεκτίμησή του.
- Οργανώνονται μαθησιακές εμπειρίες που έχουν νόημα και ενδιαφέρον για τα ίδια τα παιδιά. Η εκπαιδευτικός «ακούει» τα παιδιά και ανακαλύπτει τι τα ενδιαφέρει, τι τα κινητοποιεί και σχεδιάζει ανάλογα τις δράσεις, ενώ προάγεται η λεκτική και μη λεκτική επικοινωνία και η ελεύθερη έκφραση των παιδιών. Χρησιμοποιούνται για αυτό υλικά ελκυστικά και παιγνιώδεις διαδικασίες μάθησης
- Ιδιαίτερη σημασία δίνεται στην προσέγγιση της γνώσης μέσα από το παιχνίδι, τη διερεύνηση, τη συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων, τη δημιουργία.
- Επίσης, στο νηπιαγωγείο, το παιδί εξασκεί δεξιότητες αυτοεξυπηρέτησης, ατομικής φροντίδας, συγκέντρωσης σε ένα έργο, αλλά και σωματικού συντονισμού

Ιδιαίτερα σημαντική είναι η συνεργασία σχολείου και οικογένειας για την επίτευξη των στόχων αυτών. Άλλωστε έχουμε ένα κοινό σκοπό, την ευημερία και την πρόοδο των παιδιών!

Για την ομαλή μετάβαση στο δημοτικό, το παιδί θα πρέπει να έχει κατακτήσει με το δικό του ρυθμό τα εξής:

Προ-μαθηματικές έννοιες:

- Να γνωρίζει τα χρώματα και τα σχήματα
- Να γνωρίζει τα σύμβολα των αριθμών μέχρι το δέκα
- Να μπορεί να αντιστοιχίσει το σύμβολο με το πλήθος των αντικειμένων
- Να μπορεί να μετρά χωρίς δυσκολία μέχρι το δέκα
- Να αντιλαμβάνεται την έννοια περισσότερα-λιγότερα
- Να μπορεί να επιλύει απλά μαθηματικά προβλήματα με αντικείμενα
- Να γνωρίζει τις προ-μαθηματικές έννοιες που σχετίζονται με το χρόνο, το χώρο, το μέγεθος
- Να μπορεί να ταξινομεί και να ομαδοποιεί με βάση ένα και δύο κριτήρια

*ΦΕ: η κατανόηση ότι οι λέξεις αποτελούνται από μικρότερες μονάδες (συλλαβές, φωνήματα) και η σκέψη πάνω στη γλώσσα. Διάκριση αρχικά των συλλαβών και μετά των φωνημάτων των λέξεων (περίπου στα 6)

Για να κατακτήσει τη γραφή και ανάγνωση:

- Αντίληψη του χώρου, χωρικές έννοιες (από πάνω, δίπλα από κλπ)
- Ικανότητα παρατήρησης, οπτικής και ακουστικής διάκρισης
- Οπτική και ακουστική μνήμη
- Μνήμη αλληλουχιών
- Επαρκές λεξιλόγιο και κατανόηση των νοημάτων των λέξεων
- Ικανότητες σειροθέτησης
- Αντίληψη των μερών του όλου
- Ικανότητα χωρισμού του όλου σε μέρη και σύνθεσης των μερών σε όλο
- Ομαδοποίηση και ταξινόμηση πληροφοριών
- Ικανότητα αυτοελέγχου και διατήρησης της προσοχής
- *Φωνολογική επίγνωση (σταδιακά)

Ας δούμε εδώ γιατί είναι σημαντική η «μετάβαση» και τι εννοούμε με τον όρο αυτόν: Η μετάβαση είναι μια δυναμική διαδικασία που αρχίζει από το νηπιαγωγείο και ολοκληρώνεται κατά τη διάρκεια του πρώτου ή δεύτερου σχολικού έτους όταν το παιδί αρχίζει να αντιλαμβάνεται τη νέα του ταυτότητα, δηλαδή αυτή του μαθητή/ της μαθήτριας.

1 Η μετάβαση επιφέρει σημαντικές αλλαγές στο παιδί

2 Αλλαγή στην ομάδα των συμμαθητών

3 Αλλαγή του εκπαιδευτικού της τάξης

4 Αλλαγή στους σχολικούς κανόνες

5 Αλλαγή στον τρόπο εργασίας

Στο νηπιαγωγείο οι δεξιότητες που αναφέρθηκαν παραπάνω, καλλιεργούνται μέσω παιγνιωδών δραστηριοτήτων, αλλά-πολύ σημαντικό-και κατά τη διάρκεια του ελεύθερου παιχνιδιού των παιδιών με την υποστήριξη της εκπαιδευτικού.

Στις δραστηριότητες λαμβάνουμε υπόψη τις ατομικές διαφορές των προνηπίων/νηπίων, καθώς κάποια κατακτούν ορισμένες ικανότητες νωρίτερα από άλλα ή αργότερα, το καθένα με το δικό του ρυθμό.

Το βασικότερο όλων όμως είναι να μάθουν τα παιδιά στο νηπιαγωγείο γιατί χρειάζεται να γράφουν και να διαβάζουν, τη δύναμη των λέξεων, την επικοινωνιακή διάσταση της γραπτής και προφορικής γλώσσας, αλλά και γιατί είναι χρήσιμο να μετρούν, τι τους θέλουμε επιτέλους τους αριθμούς!

Μέσω του περιβάλλοντος αλλά και του προγράμματος σπουδών, δίνονται ευκαιρίες στα νήπια να βιώσουν λειτουργικές εμπειρίες γλώσσας που έχουν νόημα για τα ίδια και συγκεκριμένο στόχο, πχ να γράφουν το όνομά τους σε λίστα αναμονής για να παίξουν με τα lego! Είναι αδιάφορο εάν ξέρουν αρχικά να γράφουν το όνομά τους «σωστά», καταλαβαίνουν όμως τη δύναμη της γραφής. Θα θελήσουν να το γράψουν σωστά για να το καταλαβαίνουν και οι υπόλοιποι και να μην τους παίρνουν τη σειρά! Τα lego θα τα βοηθήσουν στην κατανόηση των μαθηματικών εννοιών κ.ο.κ.

Όπως και δεν επιδιώκουμε τα βιβλία που διαβάζουμε στο νηπιαγωγείο να είναι «διδασκτικά». Θέλουμε να τα αγαπήσουν τα παιδιά, να έρχονται σε επαφή με το βιβλίο, να αγαπήσουν το διάβασμα γιατί είναι και διασκεδαστικό!

Αυτό που βλέπουμε για παράδειγμα εδώ δεν είναι απλώς «ζωγραφική», ούτε «μία ωραία κατασκευή»! Τα παιδιά δημιουργούν, εξασκούν τη λεπτή τους κινητικότητα, συγκεντρώνονται, παρατηρούν και συνθέτουν ένα ολοκληρωμένο έργο επιλέγοντας από ένα σύνολο στοιχείων.

Έχοντας εξασκήσει λοιπόν και κατακτήσει όλες τις παραπάνω δεξιότητες στο νηπιαγωγείο, το παιδί έχει κάνει ήδη τα πρώτα βήματα της ακαδημαϊκής του πορείας!

